مجله مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی یزد
دوره سیزدهم، شماره ۲، تابستان ۱۳۹۷
صفحه: ۱۷۴-۱۷۲

Journal of Medical Education and Development
Vol. 13, No.2, Summer 2018
Pages: 172-174

نامه به سردبیر

نقش انگیزش در یادگیری

مهلا سلاجقه*[1]، امین حسینی شاوون[2]

انگیزه به طور مستقیم با موفقیت و عملکرد دانشجویان مرتبط است. برای انگیزش نظریه‌ها و رویکردهای مختلفی بیان شده‌اند. با توجه به اینکه موفقیت هر مدرس به میزان انگیزش یادگیری فراگیران بستگی دارد پس در برنامه‌ریزی نوین آموزشی باید سعی مدرسین بر این باشد که از روش-های موثر برانگیختن دانشجویان برای یادگیری مطلع بوده و آن‌ها را بکار گیرند. یکی از وظایف اصلی مدرسان ایجاد انگیزه لازم برای یادگیری در دانشجویان به منظور افزایش میزان آگاهی، دانش و مهارت‌های تکنیکی و همچنین آشنا ساختن آن‌ها با علوم پیشرفته و روش‌های نوین مراقبتی است. لذا با شناخت هرچه بیشتر عوامل موثر در انگیزش دانشجویان می‌توان مشارکت فعالانه آن‌ها را در یادگیری افزایش داد.

مهم‌ترین مؤلفه موثر در نظام آموزش، فرآیند یاددهی-یادگیری است. فرآیند یاددهی-یادگیری، الگوی مواجهه استاد و دانشجو در یک فضای آموزشی به منظور تحقق هدف‌های معین است. اساتید در این فرآیند با متغیرهای گوناگونی سروکار دارند و برای تدریس اثربخش و ایجاد تغییرات مطلوب در رفتار دانشجویان نیازمند اطلاعات بیشتر در خصوص چگونگی یاددهی-یادگیری هستند. از سوی دیگر شواهد حاکی از آن است که موفقیت در فرآیند یاددهی-یادگیری مستلزم به کارگیری روش‌هایی است که فراگیر را ملزم به فعالیت در محیط آموزشی و کلاس درس نماید زیرا مشارکت فراگیر در فرایند یاددهی-یادگیری از راهبردهای یادگیری فعال است (۱).

به کارگیری شیوه‌های تدریس با مشارکت فعال دانشجویان، یکی از روش‌های مؤثر در ایجاد انگیزه و افزایش سطح یادگیری می‌باشد که باعث تشویق دانشجو به حضور فعال در کلاس شده و از حالت منفعل و شنونده خارج می شود (۲).راه‌های مختلفی برای افزایش مشارکت دانشجویان در کلاس درس توسط اساتید مختلف به کار می‌رود (۳). از سوی دیگر با وجود این که عوامل زیادی مانند غنی‌سازی محیط آموزشی و بهبود روش‌های تدریس بر عملکرد دانشجویان در دانشگاه مؤثر هستند ولی یکی از مؤثرترین آن‌ها انگیزش تحصیلی است. انگیزه با شاخص‌های رفتاری، هیجانی و شناختی دانشجو که صرف فعالیت‌های آموزشی می‌شود مرتبط است (۴). انگیزش مانند آمادگی ذهنی یا رفتارهای وروردی، یک پیش نیاز یادگیری به حساب می‌آید و تاثیر آن بر یادگیری از امور بدیهی است (۵). بطوریکه حتی غنی‌ترین و بهترین برنامه‌های آموزشی سازماندهی شده نیز در صورت فقدان انگیزه در فراگیران سودمند نخواهند بود (۶). پژوهش‌های متعدد نشان می‌دهد که انگیزش تحصیلی با موفقیت و عملکرد دانشجویان ارتباط مستقیم دارد و بسیاری پیامدهای آموزشی را رقم می‌زند (۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱).

۱. دانشجوی دکتری تخصصی آموزش پزشکی. مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی. دانشگاه علوم پزشکی کرمان. کرمان. ایران
۲. دانشجوی دکتری تخصصی آموزش پزشکی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران
* (نویسنده مسئول)؛ تلفن: ۰۲۶۳۴۶۴۳۹۲۲، پست الکترونیکی: mahla.salajegheh90@gmail.com.

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۱۱/۰۷ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۳/۲۷ تاریخ بازبینی:۱۳۹۶/۱۲/۱۵

[Downloaded from jmed.ssu.ac.ir on 2026-11-25]

انگیزش را می‌توان به عنوان نیروی محرک فعالیت‌های انسانی و عامل جهت‌دهنده آن تعریف کرد، از دیدگاه آموزشی، انگیزه، ساختاری چند وجهی است که با یادگیری و پیشرفت تحصیلی مرتبط است (۱۲).

برای انگیزش نظریه‌ها و رویکردهای مختلفی مانند موراد زیر بیان شده‌اند:

رویکرد رفتاری: کسب تقویت و اجتناب از تنبیه. در این رویکرد مشوق‌ها منبع انگیزشی فراگیران هستند.

رویکرد شناختی: اندیشه‌های فرد عامل اصلی انگیزش هستند و در این رویکرد انگیزش درونی بیشتر از انگیزش بیرونی مورد تاکید است.

رویکرد انسان‌گرایی: در این رویکرد بر توانایی فراگیر برای رشد شخصی، آزادی انتخاب هدف‌های زندگی و ویژگی‌های مثبت به عنوان منبع اصلی انگیزش تاکید می-شود.

رویکرد اجتماعی-فرهنگی: در این رویکرد منبع اصلی انگیزش، بودن با دیگران و داشتن رابطه دوستانه متقابل با سایرین می‌باشد.

نظریه انگیزش پیشرفت: میل یا اشتیاق برای کسب موفقیت و شرکت در فعالیت‌هایی که موفقیت در آن‌ها به کوشش و توانایی شخصی وابسته است، انگیزش پیشرفت نامیده می‌شود. انگیزه پیشرفت در مقابل ا نگیزه اجتناب از شکست قرار می‌گیرد.

نظریه اسناد یا نسبت دادن: نحوه درک فرد از دلایل موفقیت و شکست‌هایش منبع اصلی انگیزش است (۱۳). با توجه به اینکه موفقیت هر مدرس به میزان انگیزش یادگیری فراگیران بستگی دارد پس در برنامه‌ریزی نوین آموزشی باید سعی مدرسین بر این باشد که از روش‌های موثر برانگیختن دانشجویان برای یادگیری مطلع بوده و آن‌ها را بکار گیرند. یکی از وظایف اصلی مدرسان ایجاد انگیزه لازم برای یادگیری در دانشجویان به منظور افزایش میزان آگاهی، دانش و مهارت‌های تکنیکی و همچنین آشنا ساختن آن‌ها با علوم پیشرفته و روش‌های نوین مراقبتی است (۶). لذا با شناخت هرچه بیشتر عوامل موثر در انگیزش دانشجویان می‌توان مشارکت فعالانه آن‌ها را در یادگیری افزایش داد

.

Reference

1. Abedini Z, Jafar Begloo E, Raeisi M, Dadkhah Tehrani T. ***Effectiveness of Reflection in Clinical Education: Nursing Students' Perspective***. Iran Journal of Nursing. 2011; 24(71): 74-82. [Persian].
2. Lee YL, Chien TF, Kuo MC, Chang P**. *The Relationship of Learning Motivation, Achievement and Satisfaction for Nurses Learning Simple Excel VBA Information Systems Programming***. Study Health Technol Information. 2014; 201: 364-70.
3. Williams BW, Kessler HA, Williams MV. ***Relationship among practice change, motivation, and self-efficacy***. Journal of Continue Education Health Prof. 2014; 34(1): 5-10.
4. Tucker CM, Zayco RA, Herman KC, Reinke WM, Trujillo M, Carraway K, Wallack C, Lvery PD. ***Teacher and child variables as predictors of academic engagement among low-income African American children***. Psychology in the Schools. 2002; *39*(4): 477-488.
5. Groccia J. E. 1992. ***The college success book: A whole-student approach to academic excellence***. Glenbridge Publishing Ltd
6. Amini A, Valizadeh S, Mohammadi B. ***Survey of effective factors on learning motivation of clinical students and suggesting the appropriate methods for reinforcement the learning motivation from the***

[Downloaded from jmed.ssu.ac.ir on 2026-11-25]

viewpoints of nursing and midwifery faculty, Tabriz University of Medical Sciences. Iranian Journal of medical Education. 2002; 2 :10-11

7. Tella A. ***The Impact of Motivation on Student's Academic Achievement and Learning Outcomes in Mathematics among Secondary School Students in Nigeria***. Eurasia Journal of Mathematics, Science &Technology Education. 2007; 3(2): 149-156.
8. Brewer EW, Burgess DN. ***Professor's role in motivating students to attend class***. Journal of Industrial Teacher Education.2005; 42(3): 23-47.
9. Moulavi P, Rostami KH, Mohammadnia H, Rasoulzadeh B, Fadaei AR. ***Evaluation of the factors responsible for the reduction of educational motive of the students in Ardebil university of medical sciences***. Jounal of medical council of I.R.I. 2007; 25(1):53-58. [Persian]
10. Roohi Gh, Asayesh H. ***Students' Academic Motivation in Golestan University of Medical Sciences***. Iranian Journal of Medical Education.2012; 12(3): 152-159
11. Firouznia S, Yousefi A, Ghassemi G. ***The Relationship between Academic Motivation and Academic Achievement in Medical Students of Isfahan University of Medical Sciences***. Iranian Journal of Medical Education. 2009; 9 (1) :79-84
12. Slavin RE. ***Educational psychology: theory and practice***. Mohamadi Y Tehran:Virayesh. 2006. [Persian]

13- Saif AA. ***Modern Educational psychology***, 6th edition, Tehran. Nashr Douran.2011

[Downloaded from jmed.ssu.ac.ir on 2026-11-25]